

встановленому цим Законом.

При аналізі суперечок у зв'язку з відмовою у видачі дозволу на тимчасове проживання відповідно до статті 35 Закону Литовської Республіки «Про правовий статус іноземців», які розглядалися в адміністративних судах Литовської Республіки, слід зазначити, що в більшості рішень зазначено, що заявники вказали не реального роботодавця, у якого вони мають намір працювати, а компанію тимчасового працевлаштування і, таким чином, надали дані, які не відповідали дійсності (12-12-2018 Постанова Вищого адміністративного суду Литви в адміністративній справі № ЕА-5 515-438 / 2018; 01-09-2019 Постанова Вищого адміністративного суду Литви в адміністративній справі № 2992-525 / 2019).

Фактично, в усіх рішеннях міграційного департаменту або постановвах суду про відмову у видачі дозволу на тимчасове проживання підкреслюються загрози нелегальної міграції.

В Керівництві з міграційної політики Литви, яке затверджено Указом Уряду Литовської Республіки від 22 січня 2014 р № 29 «Про затвердження Інструкції з литовської міграційної політики» зазначено, що відмова у видачі дозволу на тимчасове проживання, коли іноземець тільки формально відповідає підставам для видачі дозволу, є одним із заходів щодо запобігання і контролю нелегальної міграції [2].

Правова база Литви не повинна допускати зловживання встановленими процедурами, що стосуються в'їзду, перебування, проживання і роботи іноземців в Литві. Щоб забезпечити ефективний механізм реалізації заходів щодо запобігання і контролю нелегальної міграції, необхідно юридично забезпечити ефективний контроль нелегальної міграції, щоб зменшити можливості зловживання (пункт 22.3).

Такої ж позиції дотримується і Вищий адміністративний суд Литви, який Постановою від 21 січня 2016 року в адміністративній справі №. В А-2005-662 / 2016 зазначив, що згідно з Керівництвом з міграційної політики Литви відмову у видачі дозволу на тимчасове проживання, коли іноземець тільки формально відповідає підстав для видачі дозволу, є одним із заходів щодо запобігання і контролю нелегальної міграції.

Отже, у той же час необхідно відзначити, що відповідно до критеріїв затвердженими директором Департаменту міграції від 1 березня 2018 року (за наказом № ЗК-54), і використовуваними для визначення наявності серйозних підстав вважати, що може виникнути ризик нелегальної міграції іноземців, оцінюється:

- надав чи іноземець, що бажає отримати дозвіл на тимчасове проживання, Департаменту міграції даних, які (не) відповідають дійсності (пункт 6);
- намагався чи іноземець зловживати встановленими процедурами, пов'язаними з життям і роботою іноземців в Литовській Республіці, чи відрізняються мета прибуття та проживання іноземця в Литовській Республіці від офіційно заявлених, чи є обґрунтовані сумніви щодо мети і умов прибуття і проживання іноземця в Литовській Республіці, чи мав намір він чесно займатися законною діяльністю, працювати, вчитися в Литовській Республіці (пункт 7).

1. Інформація про варіанти легального працевлаштування іноземних громадян у литві та правове регулювання трудових відносин. URL: <https://www.vdi.lt/pdfuploads/ukr.pdf>

2. Представники дефіцитних професій та особи, які мають виданий литовською біржею праці дозвіл на роботу URL: <https://www.vfsglobal.com/Lithuania/Ukraine/professional-employees-visa.html>

Зеленський Євген Сергійович
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЩОДО ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ПРАЦІВНИКАМИ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Формування правової соціальної держави в Україні, реалізація та захист прав і свобод громадян можливе лише за умови забезпечення верховенства закону та права, суворого дотримання основних прав людини, ефективної протидії злочинам та злочинцям. Головним завданням державної влади, зокрема виконавчої влади, в демократичному суспільстві - це забезпечення прав і свобод громадян.

Посилаючись на ст. 3 Конституції України, яка проголосила: "Людина, її життя та здоров'я, честь і гідність, недоторканність та безпека визнаються в Україні як найвища соці-

альна цінність. Права і свободи людини і громадянина та їх гарантії визначають зміст і напрями держави. Держава несе відповідальність за свою діяльність. Основною відповідальністю держави є твердження про захист прав та свобод людини, необхідно визнати, що досягнення високого рівня дисципліни та законності неможливе без правопорушної поведінки громадян, поліпшення якості та ефективності роботи правоохоронних органів.

Використання вогнепальної зброї, як виняткового засобу, можливе лише спеціалізованими суб'єктами. Про крайність такого вказує наступне:

- 1) наслідки його застосування порівняно з наслідками всіх інших заходів найсуворіші;
- 2) підстави для використання зброї визначені детально та вичерпно [1].

Міжнародні дослідження показують, що працівники поліції все частіше стикаються з тяжкими злочинами, пов'язаними з стрільбою. Тому вогнепальна зброя є одним з ефективних засобів боротьби з злочинністю, що дозволяє значно ефективніше захистити права людини, інтереси суспільства та держави від протиправних посягань. Значення використання зброї особливо посилюється в сучасних умовах, коли спостерігається стійка тенденція збільшення числа насильницьких злочинів, вчинених з використанням вогнепальної зброї, збільшення кількості випадків агресивної протидії працівникам правоохоронних органів та ін. Основними міжнародними інструментами, що регулюють широке коло правоохоронних органів, є Кодекс поведінки працівників правоохоронних органів ООН та його європейська аналогія "Декларація про поліцію", прийнята Парламентською Асамблеєю Ради Європи у 1979 році. У контексті цих нормативних актів особливе місце займає юридичні питання щодо використання персоналом правоохоронних органів стандартної вогнепальної зброї. Вони зобов'язують правоохоронні органи застосовувати силу лише у разі надзвичайної необхідності та за наявності законних підстав збільшення: переконання - фізична сила - спеціальні засоби - вогнепальна зброя. Національне законодавство у більшості країн обмежує застосування сили працівниками правоохоронних органів відповідно до принципу пропорційності [2]. Таким чином, стаття 46 Закону України "Про національну поліцію" зазначає, що використання вогнепальної зброї є найважчим заходом примусу. Ті ж положення містять більшість законодавчих актів інших держав, що регламентують діяльність поліції [3].

На ефективність використання зброї поліцейськими безпосередньо впливає багато суб'єктивних та об'єктивних чинників. У разі реальної небезпеки дії поліцейського будуть визначатися рівнем його професійної підготовки та здатністю керувати своїм психічним станом у екстремальних ситуаціях. Негативні емоційні стани (страх, ступор, шок тощо) суттєво впливають на точність навіть автоматичних рухів. Ізраїльські спеціалісти наголошують, що лише 25% поліцейських в реальному бою використовують практичні навички та алгоритми дій, що приймаються під час тренувань та навчання [2].

Ефективна підготовка патрульних поліцейських є особливо важливою для поводження зі зброєю при виконанні поставлених перед ними завдань, впевнені та чіткі дії яких не повинні викликати сумнівів щодо їх легітимності та правильності. Щоб досягти якісного нового рівня роботи, необхідно підвищити професійну підготовку, а також її складову частину - вогневу підготовку. Для працівників поліції її ефективність є особливо важливою для забезпечення громадської безпеки громадян

Використання вогнепальної зброї призводить до високого рівня психологічної травми персоналу поліції. Дослідження показують, що до 90% працівників поліції, які брали участь у стрілецькому стрільбі та 70% працівників поліції, які застрелили підозрюваного, залишили службу протягом п'яти років. Це пов'язано з патогенним впливом надзвичайних стресових факторів та травматичними наслідками застосування зброї. Поліцейські психологи називають психологічну травму, що виникає внаслідок застосування зброї з фатальними наслідками "посттравматичної травми"[2].

Отже, після використання поліцейської зброї існує потреба в комплексі надзвичайних спеціальних заходів психологічного, медичного та фармакологічного характеру для усунення негативних наслідків.

---

1. Димон І.В. Застосування вогнепальної зброї як крайнього заходу адміністративного припинення / *Наше право*, № 6. 2014. С. 28-33

2. Логачев М. Г. Правові та психологічні аспекти застосування зброї персоналом поліції / Особливості підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. матеріалів I міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 20 трав. 2016 р. / МВС України, Департамент патрул. поліції України ; Харків: нац. ун-т внутр. справ, Каф. спец. фіз. підготовки. Харків : ХНУВС, 2016. 175 с.

3. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VII / URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>. (дата звернення: 14.02.2020 р.)